

ALKA JOSHI
PARFUMIERA
din
PARIS

Traducere din limba engleză și note de
ADRIANA VOICU

NEMIRA

Mirosul este un vrăjitor atotputernic, care te poartă peste mii și mii de kilometri și prin toți anii pe care i-ai trăit.

HELEN KELLER

Învățarea este singurul domeniu pe care mintea niciodată nu-l epuizează, singurul lucru de care nu se teme și pe care nu-l regretă niciodată.

LEONARDO DA VINCI

PERSONAJE CARE APAR ÎN ROMAN

În Paris:

Radha Fontaine: 32 de ani, mamă a două fiice, Asha și Shanti; asistentă de laborator la Casa Yves, o firmă de parfumuri de nișă din Paris

Pierre Fontaine: 42 de ani, soțul Radhei; tatăl Ashei și al lui Shanti; arhitect care lucrează la Centrul Pompidou din Paris

Florence Fontaine: 67 de ani, mama lui Pierre; provine dintr-o familie pariziană înstărită; în prezent, membră a mai multor consilii și comisii

Shanti Fontaine: 9 ani, fiica Radhei și a lui Pierre

Asha Fontaine: aproape 7 ani, fiica Radhei și a lui Pierre

Mathilde: 32 de ani, cea mai veche prietenă a Radhei de la Auckland House School; necăsătorită și provenind dintr-o familie pariziană înstărită

Delphine Silberman: 60 de ani, maestru parfumiер la Casa Yves

Celeste: secretara lui Delphine

Michel LeGrand: asistent principal de laborator al lui Delphine la Casa Yves

Ferdie (Ferdinand): asistent de laborator al lui Delphine la Casa Yves

Yves du Bois: proprietarul Casei Yves

Agnes: mama Mathildei; fostă hipiotă care a colindat India până când demența senilă a obligat-o să se întoarcă la Paris

Antoine: răposatul tată al lui Agnes și bunicul Mathildei; fost proprietar al unei parfumerii exclusiviste din Paris

În Agra:

Hazi și Nasreen: 55, respectiv 54 de ani, surori, curtezane și patroane ale unei *kotha*, o renumită casă de toleranță

Domnul Metha: proprietarul unei fabrici indiene de *attar*

Hari Shastri: 51 de ani, fostul soț al lui Lakshmi; la 17 ani s-a căsătorit cu Lakshmi, dar ea a părăsit căminul conjugal doi ani mai târziu; acum Hari deține o fabrică de tămâie în Agra

Binu: adolescentă, ajutor de bucătar în casa de toleranță deținută de Hazi și Nasreen

În Jaipur:

Kanta Agarwal: 45 de ani, soția lui Manu Agarwal; mama adoptivă a lui Niki, fiul biologic al Radhei

Manu Agarwal: 45 de ani, soțul Kantei; tatăl adoptiv al lui Niki; director administrativ la Palatul Jaipur

Niki Agarwal: 17 ani, fiul adoptiv al Kantei și al lui Manu; fiul biologic al Radhei

Baju: un vechi servitor al soților Agarwal

Sassuji: soacra Kantei; atunci când o femeie se adresează direct soacrei, folosește apelativul respectuos „Saasuji“

Munchi: bătrân din micul sat Ajar, care a învățat-o pe Lakshmi să deseneze și pe Radha cum să amestece vopselele

În Shimla:

Lakshmi Kumar: 49 de ani, sora mai mare a Radhei; directoare a Grădinii Tămăduirii *Lady Reading* din Shimla; lucrează cu jumătate de normă alături de soțul ei, doctorul Jay Kumar, la Clinica Comunitară din Shimla

Malik: 27 de ani, fost ucenic al lui Lakshmi în vremea când aceasta era artistă henna în Jaipur; în prezent administrează Grădina Tămăduirii din Shimla

Jay Kumar: 61 de ani, soțul lui Lakshmi; medic la Spitalul *Lady Reading* din Shimla; fost prieten al lui Samir Singh pe când erau studenți la Oxford

Nimmi: 29 de ani, căsătorită cu Malik; mama lui Chullu și Rekha (dintr-o căsătorie anterioară); locuiește cu familia în casa lui Lakshmi și Jay

Madho Singh: papagal vorbitor dăruit lui Malik acum 19 ani de Maharani Indira, regină a Jaipurului

În America:

Parvati Singh: 54 de ani, soția lui Samir Singh; mama lui Ravi și Govind Singh; rudă îndepărtată a familiei regale din Jaipur; fostă doamnă de elită în înalta societate din Jaipur

Samir Singh: 61 de ani, soțul lui Parvati Singh și tatăl lui Ravi și Govind Singh; fost arhitect de renume în Jaipur, descendent al unei familii Rajput dintr-o clasă socială superioară; acum conduce o afacere imobiliară înfloritoare în Los Angeles

Ravi Singh: 36 de ani, fiul lui Parvati și Samir Singh; căsătorit cu Sheela Sharma; tată a două fete; lucrează în Los Angeles, la firma de imobiliare a familiei

Sheela Singh: 34 de ani, căsătorită cu Ravi Singh; mamă a două fete; locuiește cu familia în Los Angeles, împreună cu socrii ei

PROLOG

— Imaginează-ți că alergi pe un câmp plin de tufe de lavandă împreună cu prietenii tăi. Că te joci De-a v-ați ascunselea printre rânduri de iasomie cățărătoare.

Zicând acestea, Antoine a închis ochii.

— Prietenul tău te gădilă pe la nas cu un fir de iarbă și, doar mirosindu-l, știi că e de la ferma de la poalele dealului, nu de la cea de pe culme. Imaginează-ți că rupi o roșie coaptă de pe vrej, din grădina mamei tale, doar ca să-i inhalezi mireasma înțepătoare. Asta însemna să copilărești în Grasse, a adăugat el oftând.

Nu era nevoie să-mi imaginez. În satul meu, mirosul delicat al florilor de henna mă întâmpina în drum spre malul râului, unde spălam rufe. Îmi lăsa gura apă de la parfumul de pepene copt al fructelor de mango cu care se ospăta Prem, în vreme ce boii lui măcinau grâu și porumb, prefăcându-le în făină. Și cu o clipă înainte să-i ofer zeului Ganesh cea mai de preț avuție a mea, pictura pe frunză de *peepal* făcută de Munchi-ji, înfățișându-i pe Radha și pe Krishna, am tras adânc în piept mireasma de tămâie din lemn de santal, împreunându-mi mâinile ca să mă rog pentru noroc.

Amintirile mele, ca și cele ale lui Antoine, erau pline de parfum. La fel și secretele mele.

PARTEA I

*Odinioară, europenii dădeau la schimb aur pentru cuișoarele
cultivate în sudul Indiei, care, presărate pe podelele caselor,
absorbeau mirosul de picioare.*

Paris

2 septembrie 1974

Ridic receptorul de la primul apel, știu că ea e la telefon. Întotdeauna sună de ziua lui. Nu ca să-mi amintească de ziua în care a venit pe această lume, ci ca să-mi semnaleze că nu sunt singura care ține minte.

— Jiji?

Vorbesc încet. Nu vreau să-i trezesc pe Pierre și pe fete.

— *Kaisa ho, choti behen?* spune sora mea.

Aud zâmbetul din vocea ei și îi răspund cu al meu. E minunat s-o ascult pe Lakshmi vorbindu-mi blând în hindi de aici, din apartamentul meu din Paris, la peste 6.000 de kilometri distanță. Mereu îi spuneam *Jiji* – soră mai mare –, dar ea nu mi se adresase dintotdeauna cu *choti behen*. Malik a fost cel care mi-a zis „surioară“ când l-am întâlnit pentru prima dată în Jaipur, în urmă cu optsprezece ani, și nici măcar nu era rudă de sânge cu Jiji și cu mine. Nu era decât ucenicul ei. Sora mea a început să-mi spună *choti behen* mai târziu, după ce totul s-a dat peste cap în Jaipur, obligându-ne să ne facem un nou cămin în Shimla.

Astăzi, sora mea o să vorbească despre orice, mai puțin despre motivul pentru care sună. E singura modalitate pe care a găsit-o ca să se asigure că mă dau jos din pat astăzi, ca să mă împiedice să

mă afund în întuneric în fiecare an pe 2 septembrie, ziua în care s-a născut fiul meu, Niki.

A instaurat această tradiție în primul an în care m-am despărțit de el, în 1957. Aveam doar paisprezece ani. Jiji a venit la mine la internat cu mâncare la pachet, după ce a aranjat ca directoarea să mă învoiască de la cursuri. Ne mutaserăm recent din Jaipur la Shimla și încă nu mă obișnuisem cu noua noastră casă. Cred că Malik a fost singurul dintre noi care s-a adaptat cu ușurință la temperaturile mai coborâte și la aerul mai rarefiat din munții Himalaya, dar îl vedeam mai puțin acum că era ocupat cu activități la școală, la Bishop Cotton.

Eram la ora de istorie când Jiji a apărut la ușă și m-a chemat cu un zâmbet. Când am ieșit din clasă, a spus:

— E o zi tare frumoasă, Radha. Facem o drumeție pe munte?

M-am uitat în jos la jacheta și fusta mea de lână, la pantofii rigizi de lac și m-am întrebat ce o apucase. Ea a râs și mi-a spus că pot să mă schimb în hainele pe care le purtam în zilele când ieșeam în natură, programate în fiecare lună de profesorul nostru de sport. Mă trezisem cu o greutate în piept în dimineața aceea și am vrut să spun nu, dar văzându-i entuziasmul mi-am zis că nu o pot refuza. Gătise mâncărurile mele preferate pentru picnic. *Makki ki roti* scaldat în *ghee*. *Palak paneer*, atât de cremos încât întotdeauna era musai să mai mănânc o porție. *Korma* de legume. Și *chole*, un curry de năut cu mult coriandru proaspăt.

În acea zi am urcat pe muntele Jakhu. I-am povestit că uram matematica, dar o iubeam pe bătrâna mea profesoară, care era o scumpă. I-am povestit cum fluiera în somn colega mea de cameră, Mathilde. Jiji mi-a povestit că Madho Singh, papagalul vorbitor al lui Malik, începea să învețe cuvinte în punjabi. Începuse să-l ducă la Clinica Comunitară, ca să-i distreze pe pacienții care așteptau să fie consultați de ea și de doctorul Jay.

— Oamenii de la munte l-au învățat cuvintele pe care le folosesc ei ca să mâne oile, iar acum el le folosește pentru a-i aduna pe pacienți în sala de așteptare!

A râs și m-a făcut să-mi simt inima mai ușoară. Întotdeauna mi-a plăcut râsul ei; este precum clopoței din temple, din care sună credințioșii pentru a primi binecuvântări de la Bhagwan.

Când am ajuns în vârf, la templul de la capătul drumului, ne-am oprit să mâncăm și ne-am uitat la maimuțele care se zbenguiau în copaci. De la numai câțiva metri depărtare, niște macaci mai îndrăzneți stăteau cu ochii pe prânzul nostru. Am început să-i povestesc despre repetițiile la piesa de Shakespeare pe care le făceam după ore, dar m-am oprit brusc, amintindu-mi de piesele pe care Ravi și cu mine le repetam împreună, preludiul amorului nostru. Văzând că am încremenit, și-a dat seama că e timpul să îndrepte conversația spre un teren mai puțin periculos, așa că a trecut ușor la numeroasele partide de table pe care le câștiga în fața doctorului Jay.

— Îl las pe Jay să creadă că o să câștige până când își dă seama de contrariu, a zâmbit ea ștregărește.

Îmi plăcea de doctorul Kumar (doctorul Jay, cum îi spuneam eu și Malik), medicul care a avut grijă de mine când eram însărcinată cu Niki – aici, în Shimla. Am fost prima care a observat că o sorbea din ochi, dar Lakshmi refuza să creadă; după ea, erau doar buni prieteni. Și iată că el și sora mea sunt căsătoriți deja de zece ani! Era bărbatul care îi trebuia – mai mult decât fusese primul ei soț. El a învățat-o să călărească. La început, îi era frică să se știe acolo, sus (eu, una, cred că o speria ideea că nu e stăpână pe situație), dar acum nu-și poate imagina viața fără căluțul ei preferat, Chandra. Sunt atât de cufundată în amintirea aromei pătrunzătoare a pinilor din Shimla, a fânului proaspăt de care se bucură Chandra, a efluviilor de antiseptic și de aftershave cu miros de limetă din haina doctorului Jay, încât nu aud ce mă întrebă Lakshmi. Repetă întrebarea. Sora mea poate da dovadă de o răbdare infinită – a fost nevoită să și-o exerseze destul de des în vremea când petrecea ore întregi cu acele doamne din înalta societate din Jaipur, ale căror trupuri le picta cu pastă de henna.

Mă uit la ceasul de pe peretele din salon.

— Într-o oră le scol pe fete și le fac micul-dejun.

Mă îndrept spre ferestrele balconului ca să trag draperiile. Azi e innorat, dar puțin mai cald decât ieri. Jos, o motoretă se strecoară printre mașinile parcate pe strada noastră. Un domn mai în vârstă, cu cheile zăngănind în palmă, își descuie prăvălia aflată la câțiva metri de intrarea în blocul nostru.

— S-ar putea să merg pe jos cu ele o bucată de drum până la metrou.